

Monumentnummer*: 508536

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 28 januari 1998
Kadaster deel/nr 82950/168

*Woonplaats** Amsterdam *Gemeente** Amsterdam *Provincie** Noord-Holland

Locatiennaam Amsterdam *Locatieomschrijving* Nieuwendam

*Kadastrale gemeente** Amsterdam *Sectie** AL *Kadastraal object** *Appartement aanduiding* *Grondperceel* 1023

*Omschrijving***

Inleiding

Aan de oostelijke zijde van het Brede Kerkepad gelegen, in 1848-1849, ter vervanging van een kleiner en ouder kerkgebouw, opgetrokken ZAALKERK, genaamd de Nieuwendammerkerk, met bijbehorend KERKHOF. De kerk werd gebouwd in opdracht van de Hervormde Gemeente Amsterdam. De eerste steen werd gelegd door de zoon van de predikant dr. D.G. van der Horst (waaraan de initialen op deze steen nog herinneren). De kerk is gebouwd in een sobere eclectische stijl.

Omschrijving

Rechtgesloten eenvoudige zaalkerk, opgetrokken uit een combinatie van gele IJsselstenen en rode baksteen op een hardstenen plint onder een met rode pannen gedekt zadeldak dat niet alleen op de zijmuren rust maar inwendig mede wordt opgevangen door in de zijmuren verwerkte schoren. Frontaal geplaatste vierkante toren met smallere bovenbouw en achzijdige met leien gedekte naaldspits met sierlijk gesmede bekroning; in het midden de ingang met hoge, smalle en dubbele paneeldeuren. De brede drie bouwlagen tellende onderbouw van de toren is voorzien van hoeklisenen ter weerszijden van een rondboogvormig spaarveld en rondboogvormige vensters met ijzeren onderverdeling; bij de begane grond uitgevoerd als bovenlichten en bij de eerste verdieping gekoppeld in rondboogvormig spaarveld. De tweede verdieping bevat getoogde galmgaten met schuingeplaatste galmborden en

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorts staafankers bij de hoeken. Beide torenvolumes zijn aan alle vier zijden afgesloten door een licht hellende, puntvormige en geprofileerde daklijst. In de smallere bovenbouw een rondboog met vier wijzerplaten. Voorts gemetselde cordonlijsten en hardstenen onderdorpels. De kerk is drie traveeën diep en de langszijden zijn voorzien van rondboogvormige vensters en cordonlijsten. Alle vensters voorzien van ijzeren onderverdeling. Links van de kerk gemetselde toegang naar het kerkhof met contemporaine grafzerken. Kerkhof omringd door ijzeren hekwerkop gemetseld basement.

Tweede ingang in rechterzijgevel (Z).

De zaalkerk heeft inwendig een bijzonder houten kap verwant aan het Engelse 'Hammerbeam'-type, waarbij de spanten voorzien zijn van steekbalken. De grafzerken zijn nog afkomstig uit de oudekerk. Achter in de kerk twee-klaviers mechanisch orgel, oorspronkelijk met aangehangen pedaal, in 1849 gemaakt door J. Hoffmeijer. Gerestaureerd in 1980 door de firma Kaat en Tijhuis uit Kampen. De eikehouten 17de-eeuwse preekstoel is versierd met Ionische colonetten. De figuren in het gesneden friessymboliseren de kardinale deugden Geloof, Hoop en Liefde en Waarheid en Gerechtigheid. In de cartouches van de panelen geschilderde bloemen en een zwaan met de letters SD, waarschijnlijk verwijzend naar Sunderdorp, de gemeente waarvan Nieuwendam eens deel uitmaakte. De toren bevat een klok met het randschrift: Laus Deo in Aeternam - Henricus Vestrinck Mefecit - Campis anno 1644 (Lof zij God in eeuwigheid, Henricus Vestrinck heeft mij gemaakt te Kampen in 1644).

In de kerk is een peilsteen waarop is aangegeven hoe hoog de maximale stand van het water was bij de overstroming van 1916.

Waardering

Midden 19de-eeuwse eclectische zaalkerk met fronttoren en interieuronderdelen en met bijbehorend kerkhof van algemeen belang wegens architectuur- en cultuurhistorische waarde. Bovendien van grote situationele waarde wegens de beeldbepalende situering aan een kerkepad, verbonden met de ruimtelijk-historische ontwikkeling van het dijkdorp Nieuwendam.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk